

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савјет

R J E Š E N J E

**po Prijavi koncentracije privrednog subjekta Hisense Group Co., Ltd, Hisense Building, Donghai
West Road br. 17, Shinan Okrug, Qing Dao, Narodna Republika Kina**

**Sarajevo
novembar, 2018. godine**

Broj: UP- 03-26-1-017-15/18
Sarajevo, 14.11.2018. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) tačka d), a u vezi sa čl. 12., 14., 16., 17. i 18. Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije privrednog subjekta Hisense Group Co., Ltd, Hisense Building, Donghai West Road br. 17, Shinan Okrug, Qing Dao, Narodna Republika Kina, zastupanog po advokatu Naidi Čustović, Zmaja od Bosne 7/III, 71000 Sarajevo, zaprimljenoj dana 14.06.2018. godine pod brojem: UP- 03-26-1-017-1/18, na četrdesetoj (četrdesetoj) sjednici održanoj dana 14.11.2018. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Ocjenjuje se dopuštenom koncentracija na tržištu prodaje velikih i malih kućanskih aparata, kuhinjskih aparata i klima u Bosni i Hercegovini koja će nastati sticanjem kontrole privrednog subjekta Hisense Group Co., Ltd nad privrednim subjektom Gorenje gospodinjski aparati d.d., kupovinom (...) ¹ % dionica.
2. Ovo Rješenje o koncentraciji se upisuje u Registar koncentracija.
3. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u «Službenom glasniku BiH», službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće je zaprimilo, pod brojem: UP-03-26-1-017-1/18 dana 14.06.2018. godine, Prijavu koncentracije (u daljem tekstu: Prijava) privrednog subjekta Hisense Group Co., Ltd, Hisense Building, Donghai West Road br. 17, Shinan Okrug, Qing Dao, Narodna Republika Kina (u daljem tekstu: Hisense Group ili Podnosilac prijave), zastupanog putem advokata Naide Čustović, Zmaja od Bosne 7/III, 71000 Sarajevo, kojom isti namjerava steći kontrolu nad privrednim subjektom Gorenje gospodinjski aparati d.d., Partizanska cesta 12, 3320 Velenje, Slovenija (u daljem tekstu: Gorenje ili ciljano društvo).

¹ (...) – podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Uvidom u zaprimljenu Prijavu Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da istu treba dopuniti te je u tom smislu dana 05.07.2018. godine aktom broj: UP-03-26-1-017-2/18 uputilo Zahtjev za dopunom Prijave koncentracije.

Podnosilac prijave je dana 16.07.2018. godine podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-1-017-3/18 djelimično dopunio Prijavu ali i zatražio produženje roka za dostavljanje preostale dokumentacije. Konkurencijsko vijeće je zahtjev ocijenilo opravdanim te aktom broj: UP-03-26-1-017-4/18 dana 17.07.2018. godine odobrilo dodatni rok za dostavu.

Podnosilac prijave je dopunu Prijave dostavio dana 31.07.2018. godine podneskom broj: UP-03-26-1-017-5/18 i dana 24.08.2018. godine podneskom broj: UP-03-26-1-017-6/18.

Konkurencijsko vijeće se zatim ponovo obratilo Podnosiocu prijave dana 29.08.2018. godine zahtjevom za dodatnom dopunom prijave aktom broj: UP-03-26-1-017-7/18.

Tražena dopuna zaprimljena je dana 06.09.2018. godine podneskom broj: UP-03-26-1-017-8/18 i dana 12.09.2018. godine podneskom broj: UP-03-26-1-017-9/18. Uslijedila je i dopuna Prijave podneskom broj: UP-03-26-1-017-12/18 koja je zaprimljena dana 06.11.2018. godine.

Nakon kompletiranja Prijave Konkurencijsko vijeće je izdalo Potvrdu o kompletnoj i urednoj Prijavi, u smislu člana 30. stav (3) Zakona, dana 13.11.2018. godine aktom broj: UP-03-26-1-017-13/18.

Konkurencijsko vijeće je, u skladu sa članom 16. stav (4) Zakona, dana 18.10.2018. godine izdalo Obavještenje o dostavljenoj Prijavi broj: UP-03-26-1-017-10/18 u kojem su objavljeni podaci o namjeravanoj koncentraciji i to u dnevnim novinama Dnevni list i web stranici Konkurencijskog vijeća, te tom prilikom pozvalo sve zainteresovane strane na dostavljanje pisanih komentara o provođenju iste.

Na izdato Obavještenje Konkurencijsko vijeće nije zaprimilo bilo kakve komentare.

Konkurencijsko vijeće je iz analize Prijave utvrdilo slijedeće činjenice:

Prijava je podnesena, u smislu člana 16. stav (2) Zakona o konkurenciji obzirom da je pravni osnov predmetne koncentracije Obavezujuća ponuda i javno obavještenje.

Podnosilac prijave je u Prijavi naveo da planira koncentraciju prijaviti i nadležnim organima za zaštitu konkurencije Albanije, Makedonije, Crne Gore, Srbije, Ukrajine, Kazahstana, Moldavije, Rusije i Gruzije. U međuvremenu, nadležna tijela Evropske unije, Makedonije i Ruske Federacije su odobrila predmetnu koncentraciju.

Učesnici koncentracije

Učesnici predmetne koncentracije su privredni subjekti Hisense Group Co., Ltd, Hisense Building, Donghai West Road br. 17, Shinan Okrug, Qing Dao, Narodna Republika Kina i Gorenje gospodinjstvi aparati d.d., Partizanska cesta 12, 3320 Velenje, Republika Slovenija.

1.1. Privredni subjekt Hisense Group Co., Podnosilac prijave

Hisense Group je registrovan dana 02.08.1979. godine pod registracijskim brojem obrasca: 00590243. U državnom je vlasništvu čiji je vlasnik udjela Komisija za nadzor i upravljanje državne imovine općinskih vlasti u Qingdao, Narodna Republika Kina.

Vodeći je proizvođač i dobavljač električnih uređaja i informacionih tehnologija u Narodnoj Republici Kini sa četiri ključna poslovna segmenta: kućni uređaji, multimedija, pametni IT sistemi i građevina.

Pravno lice u okviru Hisense Group koje nastupa u svojstvu kupca je Hisense Luxembourg Home Appliance Holding S.a r.l., 6 rue Eugene Ruppert, L-2453, Luksemburg koje je osnovano posebno u svrhu ove transakcije (datum upisa u sudski registar 11.05.2018. godine) i koje je u 100% vlasništvu Hisense International Co Ltd. Krajnji kontrolirajući dioničar je Hisense Group.

Hisense je vlasnik dva privredna društva čijim dionicama se javno trguje, i to Qingdao Hisense Electronics Co. Ltd i Hisense Kelon Electrical Holdings Co. Ltd.

Predmetna transakcija se odnosi na aktivnosti povezanog privrednog subjekta Hisense Kelon Electrical Holdings Co., Ltd (u daljem tekstu: Hisense Kelon), čije su poslovne aktivnosti usmjerene na istraživanje i razvoj, proizvodnju i marketing velikih kućnih uređaja (*major domestic appliances*, u daljem tekstu: MDA, što uključuje "bijelu tehniku", odnosno hladnjake, zamrzivače i mašine za pranje) te komercijalnih i kućnih klima uređaja i kuhinjskih aparata.

Hisense je osnovao različita privredna društva na mnogim velikim tržištima širom svijeta koja obavljaju aktivnosti marketinga i distribucije vlastitih brendiranih MDA proizvoda i elektroničke robe široke upotrebe, uključujući frižidere, klima uređaje, zamrzivače, mašine za pranje, kao i TV uređaje i mobilne telefone.

U nekoliko proteklih godina, Hisense brend je prepoznat na prostorima Zapadne Evrope, Sjedinjenih Američkih Država, Australije i Južne Afrike. Aktivnosti društva Hisense u Evropi imaju poslovno središte u Dusseldorfu, SR Njemačka, gdje Hisense ima bazu za istraživanje i razvoj te urede za marketing i prodaju kako bi se zadovoljile potrebe klijenata i potrošača u Evropi.

Hisense Group pretežno djeluje u Kini i regiji Azija/Pacifik. Brendirane MDA proizvode u samo šest evropskih država. Proizvodi i isporučuje bijelu tehniku, klima uređaje, razvlaživače, televizijske uređaje, set-top kutije, opremu za digitalni TV prijenos, laptope, mobilne telefone, bežične module, bežične PC kartice i optičke komponente za industrije telekomunikacija i podatkovnih komunikacija. Također, pruža različite usluge, uključujući i upravljanje nekretninama, usluge informacionih tehnologija, produkt dizajna, dizajna kalupa, proizvodnju šablona kao i prerada i proizvodnja kalupa.

Trenutni obim proizvoda koje nudi Hisense u Evropi se sastoji od hladnjaka, zamrzivača i mašina za pranje veša te trguje proizvodima pod nekoliko različitih brendova.

Hisense je također i proizvođač originalne opreme (*original equipment manufacturer*, u daljem tekstu: OEM), tako da su neki od MDA proizvoda koje proizvodi prodavani drugim proizvođačima te nose brend koji nije povezan sa Hisense.

Hisense takođe ima aktivnosti i u sektoru proizvodnje i isporuke Hisense brendiranih uređaja za grijanje i klima uređaja (*heating ventilation air conditioning*, u daljem tekstu: HVAC).

Hisense nema povezanih privrednih subjekata u Bosni i Hercegovini (..).

1.2. Gorenje, ciljano društvo

Gorenje gospodinjnski aparati d.d. Partizanska cesta 12, 3320 Velenje, Republika Slovenija je registrovan u slovenačkom sudskom i poslovnom registru pod brojem 5163676000.

Proizvođač je i dobavljač kućanskih aparata, posebno velikih i malih kućanskih aparata, te proizvoda za zagrijavanje i klima uređaja. Poslovne aktivnosti obavlja u preko 90 zemalja širom svijeta. Proizvođač i dobavljač je širokog spektra MDA proizvoda, posebno kuhinjskih aparata (uključujući peći, ugradbene kuhinjske ploče i kuhala), nape, mašina za pranje suđa, frižidera, zamrzivača, mikrovalnih pećnica, mašina za pranje veša, mašina za sušenje veša, kao i malih kućnih aparata (*small domestic appliances*, u daljem tekstu: SDA) uključujući usisivače, kuhinjske vage, mašine za led, mini pećnice, tostere, kućne grill aparate, kuhala na paru, električne aparate za kafu, električna kuhala, sokovnike, prerađivače hrane itd. trgovcima na malo pod Gorenje brendom.

U manjem obimu, Ciljano društvu je također aktivno i u proizvodnji MDA proizvoda za treća lica (privatni klijenti i drugi proizvođači originalne opreme (OEM)) koji distribuiraju MDA proizvode svojim potrošačima pod vlastitim brendovima.

Gorenje također proizvodi i isporučuje određene kategorije HVAC proizvoda pod vlastitim brendovima, posebno klima uređaje, aparate za zagrijavanje vode, pumpe za vodu, ventilatore i razvlaživače.

1.2.1. Povezani privredni subjekti Gorenja u Bosni i Hercegovini

Gorenje na području Bosne i Hercegovine ima sljedeće povezane privredne subjekte i to:

Privredni subjekt "Gorenje Commerce" društvo za unutrašnju i spoljnu trgovinu Sarajevo, Kamenolom broj 11 Blažuj, Ilidža, Sarajevo, upisano u registar poslovnih subjekata Općinskog Suda u Sarajevu, sa matičnim brojem subjekta (MBS) 65-01-0404-11 (u daljem tekstu: Gorenje Commerce).

Privredni subjekt Kemis-BH, d.o.o. za proizvodnju, trgovinu, ekologiju i usluge Lukavac je u 100% vlasništvu privrednog subjekta Gorenje Surovina družba za predelavno odpadkov d.o.o., a koje je u 100% vlasništvu Ciljanog društva. Ukupni godišnji prihod privrednog subjekta Kemis u 2017. godini iznosio je (..) KM bez PDV-a i drugih poreza) ostvaren poslovnim aktivnostima prikupljanja, upravljanja i tretmana otpada, sa posebnim naglaskom na štetni otpad.

Privredni subjekt ZEOS eko-sistem, Društvo za postupanje sa otpadnom električnom i elektronskom opremom d.o.o. Ilidža, ul. Tvornička br. 3, Sarajevo je u 95% vlasništvu privrednog subjekta Zeos, ravnanje z električno in elektronsko opremo d.o.o., a koje je u većinskom vlasništvu Ciljanog društva. Ukupni godišnji prihod privrednog subjekta Zeos u 2017. godini iznosio je (..) KM (bez PDV-a i drugih poreza) ostvaren poslovnim aktivnostima koje su primarno fokusirane na upravljanje otpadnom električnom i elektronskom opremom.

2. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće u provođenju postupka ocjene dopuštenosti koncentracije je primijenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanja relevantnog tržišta («Službeni glasnik BiH», broj 18/06 i 34/10), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja („Službeni glasnik BiH“, broj 34/10) te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija privrednih subjekata („Službeni glasnik BiH“, broj 34/10).

Konkurencijsko vijeće, na osnovu člana 43. stav (7) Zakona, može koristiti sudsku praksu Evropskog suda i odluke Evropske komisije, kao i kriterije i standarde iz Uredbe Vijeća EK broj 139/2004 o kontroli koncentracije između privrednih subjekata, Obavještenje Evropske Komisije o konceptu koncentracija privrednih subjekata te Smjerenice za ocjenu horizontalnih /vertikalnih koncentracija.

3. Pravni osnov i oblik koncentracije

Upravni odbor privrednog subjekta Gorenje je tokom januara 2018. godine pokrenulo postupak natječaja sa ciljem pronalaska potencijalnog strateškog partnera kroz prodaju običnih dionica postojećih dioničara u društvu Gorenje.

Hisense je dana 08.05.2018 godine dostavio Obavezujuću ponudu u Postupku prodaje te je izabran kao najpovoljniji potencijalni kupac od strane Upravnog odbora i Nadzornog odbora privrednog subjekta Gorenje i većinskih vlasnika društva Gorenje koji učestvuju u Postupku prodaje upravljačkog prava (u daljem tekstu: Obavezujuća ponuda).

Obavezujuća ponuda, kao pravni osnov koncentracije, je uslovljena preuzimanjem minimalno 50% plus jedne dionice sveukupnih preostalih dionica u društvu Gorenje. Nema ograničenja u maksimalnom postotku u Obavezujućoj ponudi, što znači da je Hisense voljan da stekne 100% dionica.

Hisense je dana 11.05.2018 godine javno objavio svoju namjeru da napravi javnu ponudu za preuzimanje društva pod uslovima sadržanim u Obavezujućoj ponudi, te je dana 29.05.2018 godine Hisense, putem privrednog subjekta Hisense Luxemburg, objavio javnu ponudu za preuzimanje društva. Ponuda je važila do 26.06.2018 godine.

Do dana podnošenja Prijave koncentracije najavljeno je da Kapitalska Družba d.d., koja je indirektni vlasnik oko 16,37% dionica u privrednom subjektu Gorenje, neće prodati svoje dionice društvu Hisense.

Predmetna koncentracija predstavlja sticanje pojedinačne kontrole od strane privrednog subjekta Hisense nad privrednim subjektom Gorenje, u skladu sa članom 12., stav (1), tačka b) Zakona.

4. Obaveza prijave koncentracije

Obaveza prijave koncentracije nastaje, u smislu odredbe člana 14. stav (1) Zakona i člana 2 pod b) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija privrednih subjekata, kada ukupni godišnji prihodi svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznose najmanje 8 miliona KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihov zajednički udio na relevantnom tržištu veći od 40,0%.

Ukupni godišnji prihodi privrednih subjekata učesnika koncentracije i njegovih povezanih privrednih subjekata, na dan 31. decembra 2017. godine:

Tabela 1.

Ukupan prihod (KM)	Hisense	Gorenje
Svijet	(..)	(..)
BiH	(..)	(..)

Izvod: (..)

Učesnici koncentracije, odnosno njihovi povezani privredni subjekti, su ispunili uslove iz člana 14. stav (1) tačke a) i b) Zakona. Iako ukupni godišnji prihod svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i/ili usluga na tržištu BiH ne iznosi najmanje 8.000.000,00 KM po

završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji obaveza prijave koncentracije nastala je ispunjavanjem uslova koji se tiču ukupnog prihoda na svjetskom tržištu i zajedničkog tržišnog udjela na relevantnom tržištu.

5. Relevantno tržište

Relevantno tržište koncentracije, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnom tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u proizvodnom smislu obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu posebice njihove bitne osobine, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Nadalje, prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvata cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Gorenje poslovne aktivnosti proizvodnje ne obavlja na tržištu Bosne i Hercegovine već iste proizvodi na području Republike Srbije. Dostavljeni podaci privrednog subjekta Gorenje se odnose na tržište prodaje velikih kućanskih aparata i to hladnjaka, hladnjača za vino, zamrzivača, mašina za pranje veša, sušilica, sušilica za veš, mašina za pranje posuđa, kuhinjskih aparata, mikrotalasnih pećnica, napa, klima uređaja, bojlera, toplotnih pumpa, ventilatora, razvlaživača i malih kućanskih aparata na području Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenog Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je relevantno tržište proizvoda predmetne koncentracije tržište prodaje velikih i malih kućanskih aparata, kuhinjskih aparata i klima uređaja.

Obzirom da privredni subjekt Gorenje, odnosno oba učesnika koncentracije, prodaju svoje proizvode na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine kao relevantno geografsko tržište utvrđeno je tržište Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenog, relevantno tržište predmetne koncentracije je tržište prodaje velikih i malih kućanskih aparata, kuhinjskih aparata i klima uređaja na području Bosne i Hercegovine.

(..) udjeli privrednog subjekta Gorenje Commerce i glavnih konkurenata na području Bosne i Hercegovine u 2017. godini su sljedeći (%):

Tabela 2.

MDA – kuhanje (samostojeći, ugradbeni i viseći)		
Red br	Privredni subjekt	Tržišni udio %
1.	Gorenje Commerce	(..)
2.	Beko	(..)
3.	Indesit	(..)
	Ostali	(..)
	Ukupno	100

Tabela 3.

MDA – hladenje		
Red br	Privredni subjekt	Tržišni udio %
1.	Gorenje Commerce	(..)
2.	Beko	(..)
3.	Indesit	(..)
	Ostali	(..)
	Ukupno	100

Tabela 4.

MDA- pranje veša		
Red br	Privredni subjekt	Tržišni udio %
1.	Gorenje Commerce	(..)
2.	Indesit	(..)
3.	Beko	(..)
	Ostali	(..)
	Ukupno	100

Tabela 5.

MDA- pranje suša		
Red br	Privredni subjekt	Tržišni udio %
1.	Beko	(..)
2.	Gorenje Commerce	(..)
3.	Indesit	(..)
	Ostali	(..)
	Ukupno	100

Tabela 6.

SDA		
Red br	Privredni subjekt	Tržišni udio %
1.	SEB group (Tefal, Moulinex, Roowenta, Krups)	(..)
2.	Indesit	(..)
3.	Gorenje Commerce	(..)
	Ostali	(..)
	Ukupno	100

Tabela 7.

Klima uređaji		
Red br	Privredni subjekt	Tržišni udio %
1.	Vivax i Vox	(..)
2.	Beko	(..)
3.	Gorenje Commerce	(..)
	Ostali (Gree, LG, Samsung)	(..)
	Ukupno	100

Tabela 8.

Uređaji za zagrijavanje vode		
Red br	Privredni subjekt	Tržišni udio %
1.	Končar	(..)
2.	Gorenje Commerce	(..)
3.	Ariston	(..)
	Ostali	(..)
	Ukupno	100

Privredni subjekt Hisense je 2017. godini u Bosni i Hercegovini ostvario ukupan godišnji prihod od (..) KM ((..) EUR) (..) te je stoga njegov tržišni udio na relevantnom tržištu predmetne koncentracije (..) %.

6. Ocjena koncentracije

Konkurencijsko vijeće je pri ocjeni dopuštenosti koncentracije imalo u vidu da su, kako se navodi u Prijavi, distribicioni lanci privrednih subjekata Hisense i Gorenje u Evropi komplementarni i trebaju biti osposobljeni za dalji razvoj brendova Hisense i Gorenje. Provođenje koncentracije dovest će do povećanja produktivnosti privrednog subjekta Gorenje, njegove efikasnosti i profitabilnosti, proširivanja proizvodnog portfolia i razvoja brenda. Industrijski dizajn, istraživanje i razvoj koji nudi privredni subjekt Hisense će u saradnji sa dizajnerskim, istraživačkim i razvojnim potencijalima koje nudi Gorenje doprinijeti razvoju boljih proizvoda za potrebe evropskih potrošača. Strane vjeruju da je predmetna koncentracija u najboljem interesu njihovih kupaca/potrošača, uključujući i kupce na području Bosne i Hercegovine.

(..)

Konkurencijsko vijeće je slijedom navedenog ocijenilo predmetnu koncentracije dopuštenom, u smislu člana 18. stav (2) Zakona, te odlučilo kao u dispozitivu ovog Rješenja.

7. Administrativna taksa

Podnosilac prijave na ovo Rješenje, u skladu sa članom 2. stav (1) tarifni broj 107. tačka d) pod 1) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi s procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem («Službeni glasnik BiH», broj 30/06, 18/11 i 75/18), je dužan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 5.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednica

Adisa Begić